

De technomaatschappij brengt ons snelheid en vooruitgang. Maar de dynamiek van de technomaatschappij roept problemen op die niet oplosbaar zijn door nieuwe technologische versnelling.

Trage vragen laten zich niet goed versnellen, ook al is een groot deel van de inspanningen in de hedendaagse gezondheidszorg, het onderwijs en de organisatieleer daarop gericht.

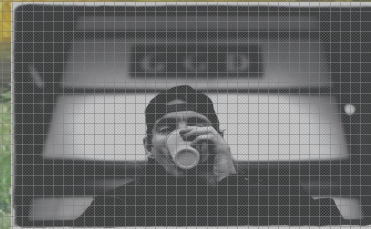

OGGz-cliënten zijn cliënten die altijd te laat komen, die altijd bij de verkeerde instantie de verkeerde hulpvraag stellen, die het niet lukt om zich coöperatief op te stellen, sterker nog: die aversie oproepen of zich misschien zelfs onttrekken aan de hulpverlening.

Vervreemding

Een proces waardoor medewerkers gescheiden raken van hun morele bronnen, hun talenten en hun creativiteit.

Anomie

Een proces waarin mensen het gevoel hebben dat ze van de samenleving en haar instituties niets meer te verwachten hebben.

Als vervreemding en anomie samenkomen in hulpverleningssituaties, ontstaat er een zichzelf reproducerende situatie van zorgverlamming en zorgvermijding.

Zorgvermijding

- Kan samenhangen met specifieke psychiatrische symptomatologie,
- Is een indicatie voor anomie en sociale desintegratie.
- Zorgmijders missen het geloof in de integriteit en goede bedoelingen van anderen.
- De focus in die redenering ligt op het vermogen van cliënten om hulpverleners en instanties te vertrouwen (to trust).
- Evenzogoed kan de vraag gesteld worden of instellingen en professionals dit vertrouwen waard zijn.

Zorgverlamming

Zorgverlamming is een proces waarin iedere instelling een reden heeft om zich niet met lastige cliënten te bemoeien en waarbij de actoren het initiatief van anderen afwachten of cliënten als een hete aardappel aan elkaar doorgeven.

Aversie
Uitsluiting
Deprimering
Zelfuitsluiting
Wantrouwen
Anti sociaal gedrag

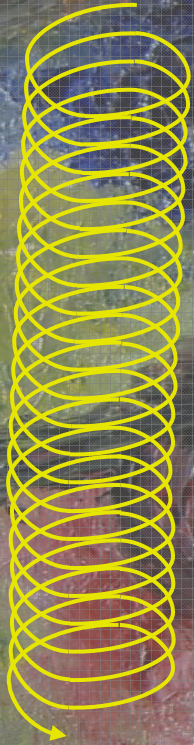
Differentiatie
Verzakelijking
Decontextualisering
Regels
Drempels
Protocollen
Procedures

Anomie bij cliënten

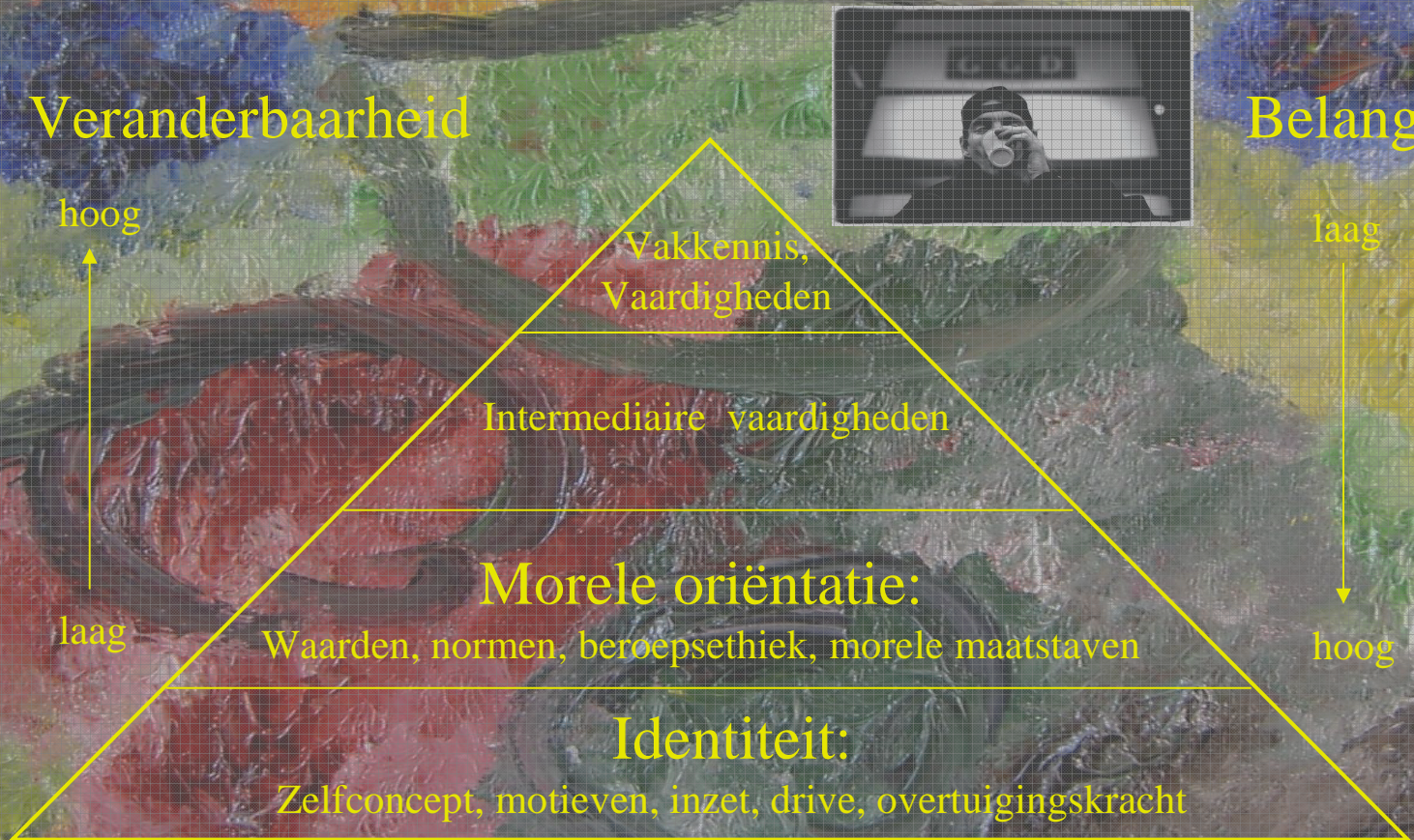
Vervreemding bij medewerkers

Zorgvermijding

Zorgverlamming

Competentie

Voor het contact maken met mensen die wantrouwend staan ten opzichte van de hulpverlening zijn de dieper liggende eigenschappen van doorslaggevende betekenis.

CONDITIES

- Geringe afstand burgers-voorzieningen.
- Aanwezigheid van een lokaal zorgnetwerk.
- Handlingsruimte voor initiatieven van medewerkers.
- Borging van afspraken in vormen als: coördinator, accommodaties, afspraken over inzet van mensen, registratie.
- Een moreel kader
- Een zekere kleinschaligheid

Tegenover het verschijnen van zorgvermijding en Zorgverlamming staat:

COMPETENTIES

Doen

- Contact maken, vertrouwen winnen
- Ruimte benutten tussen vrijw. hulp en dwang
- Versterken soc. netwerken.
- Gelegenheid geven voor hechting en identiteits-ontwikkeling
- Welwillendheid en wederkerigheid creëren tussen instellingen en professionals.
- Kunnen reflecteren op eigen persoonlijke eigenschappen.

Zijn

Een zekere mate van:

- Compassie
- Trouw
- Betrokkenheid
- Vasthoudendheid, geduld, stressbestendigheid
- Kritische houding
- Creativiteit
- Optimisme
- Flexibiliteit
- Diplomatie
- Altruïsme

Reproductie van vertrouwen en initiatief

Een leertraject voor de OGGz

CONDITIES

- Geringe afstand burgersvoorzieningen.
- Aanwezigheid van een lokaal zorgnetwerk.
- Handelingsruimte voor initiatieven van medewerkers.
- Borging van afspraken in vormen als: coördinator, accommodaties, afspraken over inzet van mensen, registratie.
- Een moreel kader
- Een zekere kleinschaligheid

Reproductie van vertrouwen en initiatief

COMPETENTIES

Doen

- Contact maken, vertrouwen winnen
- Ruimte benutten tussen vrijw. hulp en dwang
- Versterken soc. netwerken.
- Gelegenheid geven voor hechting en identiteits-ontwikkeling
- Welwillendheid en wederkerigheid creëren tussen instellingen en professionals.
- Kunnen reflecteren op eigen persoonlijke eigenschappen.

Zijn

Een zekere mate van:

- Compassie
- Trouw
- Betrokkenheid
- Vasthoudendheid, geduld, stressbestendigheid
- Kritische houding
- Creativiteit
- Optimisme
- Flexibiliteit
- Diplomatie
- Altruïsme

Een leertraject voor de OGGz

Professionele kennis is gestandaardiseerd en gespecialiseerd, terwijl problemen in de praktijk verweven zijn met contexten, met besluitvorming, met doelen die al dan niet haalbaar zijn.

Verregaande differentiatie in beroepsgroepen heeft ertoe geleid dat opleidingen zich eveneens sterk zijn gaan specialiseren. Het werk in de OGGz vereist echter een generieke, op samenwerking gerichte werkwijze.

In de training geleerde vaardigheden op het gebied van ‘blijvend in beeld,’ ‘sociale netwerkstrategieën’ en ‘identiteitsontwikkeling’ werden wel toegepast, maar niet systematisch.

- Worden cliënten al doorgeleid voordat het tot dit type interventies komt?
- Zijn hulpverleners teveel geneigd cliënten als zelfredzaam te zien?
- Schiet het leertraject tekort?

Praktijkrelevantie

- Kennis van processen waarin zorgverlamming en zorgvermijding elkaar aanjagen;
- In scholing ruimte scheppen voor een eigen, lokale scholingsagenda;
- Vergelijk van de 7 basiscondities voor de OGGz met de condities in eigen regio;
- Selecteren op competenties van OGGz-personeel;
- Aansluiten bij mensen die ‘het hebben gehad’ met de hulpverlening.

